

Učenički parlamenti

Vodič za učenike i nastavnike
(nekoliko informacija o onome što te je interesovalo, a nije
imao ko da ti kaže)

Preuzmi sudbinu u svoje ruke!



Bundesministerium für
wirtschaftliche Zusammenarbeit
und Entwicklung



Deutsche Gesellschaft für
Technische Zusammenarbeit (GTZ) GmbH

Beograd, 2005. godina

gtz

Sadržaj

- O GTZ-u
- DA / NE
- Demokracija
- Parlament
- Učenički parlament
- Korist
- Veštine
- Dokumenti
- Saveti
- Rečnik

Ko je GTZ?

GTZ je nemačka organizacija za tehničku saradnju osnovana 1975. godine kao javno preduzeće sa sedištem u Eschborn-u, u Nemačkoj.

GTZ je u ime Vlade Savezne Republike Nemačke ustanovio regionalni program na polju traume i pomirenja, kao i promocije mladih i njihovih aktivnosti u jugoistočnoj Evropi pod nazivom Prevencija konflikta.

Aktivnosti ovog programa su započete u Srbiji u julu 2002. godine. Sedište kancelarije je u Beogradu. Osnovne ideje programa su promocija demokratskog društva, promocija ideja tolerancije i prihvatanja različitosti, promocija ljudskih i dečjih prava, implementacija participativnih modela kao uslova razvoja civilnog društva i podrške marginalizovanih grupa mladih.

Aktivnosti ovog programa se ostvaruju kroz samostalne projekte, kroz podršku projekata nevladinih organizacija i državnih institucija na teritoriji Republike Srbije, ali i u susednim zemljama kroz regionalnu saradnju.

Aktivnosti

Program Prevencije konflikta, projekat Upravljanje konfliktima i jačanje mladih se ostvaruje kroz 4 sektora:

1) Sektor obrazovanja i treninga

Cilj ovog sektora je razvoj obrazovnih paketa i programa namenjenih mladima uzrasta od 15 do 25 godina. U okviru ovog programa vrše se edukacije i treninzi velikog broja mladih, profesionalaca koji rade sa mladima, budućih supervizora, trenera i sl.

2) Sektor podrške omladinskim inicijativama

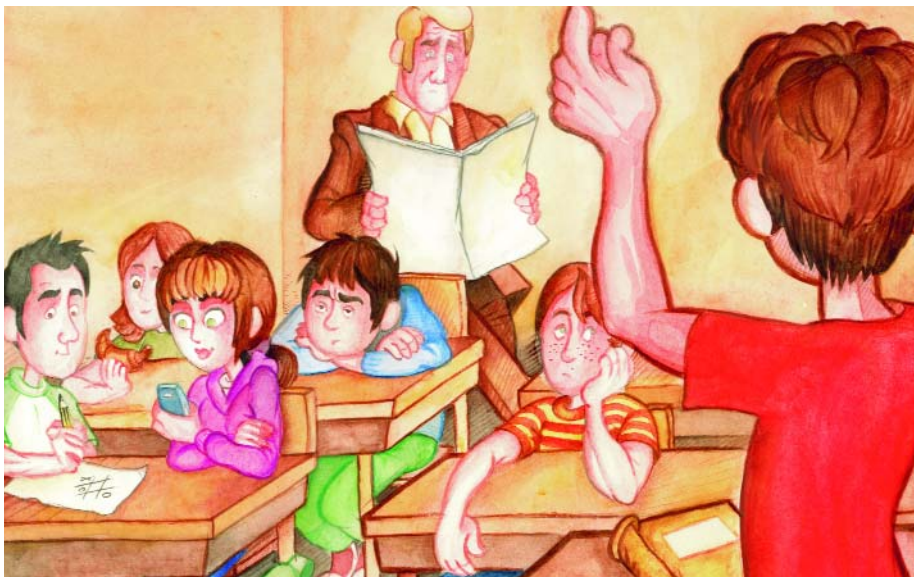
Cilj ovog sektora je podrška idejama i akcijama mladih kroz projekte koji sami, ili u saradnji sa našom kancelarijom osmišljavaju i realizuju. Osnovna ideja je promocija participativnih odnosa u društvu, tj. različitih nivoa i oblika saradnje između mladih i odraslih. Najznačajniji projekat u okviru ovog sektora je razvoj i podrška učeničkih parlamenata.

3) Sektor prevencije konflikta

Cilj ovog sektora je psihosocijalni rad sa ugroženim kategorijama stanovništva, kao i projekti pomirenja različitih manjinskih grupa. Najznačajniji projekat u okviru ovog sektora je projekat vršnjačke medijacije koji se realizuje u srednjim školama u Srbiji radi prevencije i posredovanja u sukobima.

4) Sektor informisanja

Cilj ovog sektora je razmena informacija na regionalnom i nacionalnom nivou između državnih institucija, međunarodnih organizacija, nevladinih organizacija i pojedinaca. Jedan od očekivanih rezultata ovih aktivnosti je umrežavanje različitih aktera koji deluju na polju demokratizacije i izgradnje civilnog društva. Takođe, u okviru ovog sektora u poslednje 3 godine štampano je i proizvedeno više desetina publikacija namenjenih, kako mladima, tako i odraslima koji rade sa njima.



Ako ova slika predstavlja odraz parlamenta, čiji si predstavnik nekada bio ili si još uvek, a smatraš da je neinformisanost jedan od razloga zbog kojeg ova slika ovako izgleda, pročitaj ovu brošuru. Ona će ti pomoći da na parlament gledaš drugačijim očima i iz druge perspektive.

Možda ćeš baš ti biti neko ko će promeniti ovu sliku!

Šta je netačno, a priča se...

- Učenički parlament omogućava više prava za učenike, a manje za nastavnike!
NE. Formiranje učeničkih parlamenata ne predstavlja gubitak autoriteta kod nastavnika, već predstavlja mogućnost za ostvarivanje osnovnih ljudskih prava i utiče na bolju međusobnu saradnju između učenika i nastavnika.

- Učenicima je dato pravo da organizuju parlament, a oni nisu spremni da prihvate sopstvenu odgovornost.

NE. Prava se nikome ne daju, ona svakom pripadaju od momenta rođenja. Učenicima je na osnovu nacionalnih i međunarodnih dokumenata omogućeno da se udružuju radi učešća u donošenju odluka. Zalažući se za ostvarivanje sopstvenih prava učenici u sebi razvijaju osećaj odgovornosti za poštovanje prava drugih.

- Učenici nisu dovoljno kompetentni da učestvuju u donošenju odluka koje se tiču života u školi!

NE. Učenici su dovoljno zreli da sami prepoznaju svoje osnovne potrebe, a samim tim i odluke koje su važne za njih. Oni takođe imaju dovoljno iskustva vezana za svoje vršnjake i odnose među njima, što ih čini uspešnijima prilikom donošenja odluka. Zainteresovanost svih strana za donošenje bitnih odluka u školi je podjednako važna kako za učenike tako i za nastavnike.

- Parlament omogućava učenicima slobodu da rade ono šta oni žele!

NE. Cilj formiranja učeničkih parlamenata ne znači potpunu slobodu činjenja za učenike. Učenicima se kroz učeničke parlamente pruža mogućnost da se udružuju i učestvuju u donošenju odluka, a samim tim uče da njihova prava imaju ograničenja i da prilikom ostvarivanja sopstvenih prava ne smeju da ugrožavaju prava drugih.

- Mogućnost organizovanja učeničkih parlamenata predstavlja dodatnu obavezu kako za nastavnike, tako i za učenike!

NE. Učenički parlamenti smanjuju obaveze, jer utiču na vreme koje se troši na sučeljavanje različitih stavova i rešavanje konfliktnih situacija. A utiče i na kanalisanje slobodnog vremena kroz aktivnosti koje doprinose zadovoljstvu rada i života u školi.

- Učenički parlament je mesto gde se rešavaju svi problemi!

NE. Na sastancima učeničkih parlamenata treba izneti različita mišljenja i istaći probleme učenika. Međutim, neki problemi prevazilaze okvire delovanja parlamenata i u takvim situacijama neophodno je obratiti se nastavniku, direktoru, stručnom saradniku ili nekom drugom nadležnom organu.

- Predstavnike učeničkih parlamenata čine samo učenici sa odličnim uspehom!

NE. Da bi učenički parlament funkcionisao nije neophodno da njegovi predstavnici budu samo najbolji učenici u školi. To što neko ima odličan uspeh ne mora da znači da će biti i uspešan parlamentarac. Da bi bili uspešni, predstavnici parlamenata, učenici treba da budu otvoreni, komunikativni, informisani, sigurni u sebe, spremni da prihvate različitosti, da imaju mogućnost samokontrole, objektivnosti i realnosti.

- Učenički parlament zahteva dodatna materijalna/ finansijska sredstva od strane škole.

NE. Jedna od aktivnosti učeničkih parlamenata je i mogućnost podnošenja i realizacija različitih projekata, kroz koje mogu da se ostvare željene aktivnosti. Za organizaciju učeničkog parlamenta potrebna je samo dobra volja i saradnja svih u školi.

- Predstavnici učeničkog parlamenta samoinicijativno donose odluke, koje su samo u njihovom interesu.

NE. Izabrani predstavnici predstavljaju i zastupaju sve učenike škole. Poverenje koje im je ukazano na izborima pravdaju donošenjem odluka koje su u interesu svih učenika, bez diskriminacije. Učešće u donošenju odluka ne poistovećuje se sa apsolutnom samostalnošću u donošenju odluka.

- Proces kolektivnog odlučivanja podrazumeva da mišljenje svakog učenika mora uticati na donošenje konačne odluke.

NE. Izražavajući sopstveno mišljenje treba imati u vidu da to pravo imaju i drugi. Svaki učenik koji očekuje da njegovo mišljenje bude saslušano i uvaženo, mora to činiti i u odnosu na druge. Učešće u procesu odlučivanja ne znači, da mišljenje mora nužno uticati na donošenje konačne odluke. Proces zajedničkog odlučivanja podrazumeva razmenu i saradnju kroz aktivno slušanje, uvažavanje i poštovanje, a ne odnos pobjednika i gubitnika.

Reč - dve o demokratiji

Ako želiš da budeš dobar parlamentarac potrebno ti je, kao prvo, predznanje o pojmu koji je usko vezan s pojmom parlamenta, a to je pojam demokratije.

Iako je pojam o demokratiji veoma star, ona je prvobitno nekada postojala samo kao ideja. Ideja o ravnopravnosti i ravnopravnim odlukama.

Ideja o demokratiji svoje korene nalazi još u antičkom dobu. U svom prvobitnom obliku pojam demokratije se razvijao kroz dela istaknutih filozofa i političara. Reč demokratija vodi poreklo od starogrčkih reči "demos", što znači narod i "kratia", vlast. Spajanjem ove dve reči dobijamo pojam koji predstavlja vladavinu naroda. Osnovni temelji demokratije zasnivaju se na poštovanju ljudskih prava i uvažavanju različitosti.

Mahatma Gandhi je rekao: "Pod pojmom demokratije ja podrazumevam jednake šanse, kako za najslabijeg tako i za najjačeg."

Pretpostavljamo da se sada ti pitaš zbog čega je ovo bitno?

Tokom svog života mi pripadamo velikom broju grupa. Članovi smo porodice, škole, pripadamo raznim klubovima, sekcijama. U svim ovim grupama često donosimo različite odluke. Neke od tih odluka su nam veoma bitne, a neke manje, ali neke nas čine manje, a neke više srećnim. A osnovno je da one olakšavaju naš život u zajednici i da imamo potrebu da učestvujemo u donošenju odluka. Pojam demokratije ogleda se u donošenju kolektivnih odluka koje utiču na grupu kao celinu i koje omogućavaju da svi članovi grupe imaju jednaka prava u njihovom donošenju. Kada govorimo o demokratiji, pre svega mislimo na mogućnost uticanja prilikom donošenja odluka. U demokratiji moć se ogleda u moći građana da odluče kome će poveriti vršenje vlasti. To ne znači da se oni odriču mogućnosti da učestvuju u odlučivanju, već da je poveravaju svojim predstavnicima.

Predstavničko telo - parlament

Razvoj demokratije povezan je sa nastankom i razvojem predstavničkog tela. Po svom nastanku predstavnička tela predstavljaju zborne organe koji su izabrani na određeno vreme i po unapred propisanoj proceduri.

Nastanak predstavničkih tela bio je rezultat borbe protiv autokratije i predstavljao je prelaz od lične i neograničene vlasti ka demokratiji. Kroz istoriju, ovo telo je različito ograničavano bilo da su u pitanju godine života, polna pripadnost ili imovno stanje.

Predstavnička tela vrše najveću državnu vlast, a to je zakonodavna vlast.

Predstavničko telo obično nosi naziv zakonodavno telo ili parlament. U pojedinim državama ovo telo nosi različite nazive kao što su дума, rajstag, kongres, sovjet, sejm, skupština, sobranje, magnum consilium, hural. Reč parlament vodi poreklo od latinske reči *parlare*, koja znači govoriti, što nam ukazuje na jednu od važnih aktivnosti koja se odvija u parlamentu, a to je dogovaranje, razgovor, rasprava.



Šta je učenički parlament?

Učenički parlament je zakonom zagarantovana formalna institucija, koja učenicima omogućava demokratski način udruživanja radi zastupanja interesa svih učenika u školi, kao i učešće učenika u donošenju odluka koje se njih neposredno tiču.

Zbog čega je značajno postojanje učeničkih parlamenata?

- Zbog toga što garantuje osnovne slobode učenika, kroz ostvarivanje prava na slobodu govora, izražavanja, slobodu udruživanja, slobodu izražavanja sopstvenog mišljenja ...
- Učenički parlament omogućava lični razvoj učenika.
- Pruža mogućnost kolektivnog odlučivanja kroz učeničke parlamente doprinosi poboljšanju atmosfere i života u školi.
- Učenički parlament doprinosi razvoju kvalitetnijeg odnosa i izgradnju partnerstva sa nastavnicima, stručnim saradnicima, direktorima i organima škole.
- Učenički parlament je mesto koje omogućava saradnju, uvažavanje različitih argumentacija i stavova.
- Učenički parlament podrazumeva usvajanje demokratskog znanja i vrednosti, kroz prihvatanje različitosti.
- Učenički parlament omogućava razvoj demokratske kulture.
- Učenički parlament omogućava bolju komunikaciju i podstiče donošenje zajedničkih odluka prihvatljivih za sve strane.

Zašto je bitno da učenici budu uključeni u proces odlučivanja kroz učeničke parlamente:

- zato što učenici najbolje razumeju svoje potrebe
- zato što najbolje prepoznaju svoje probleme i probleme svojih vršnjaka te u tom smislu mogu da omoguće školi da im što bolje izađe u susret
- zato što učenički parlament pruža mogućnost učešća svih učenika bez obzira na rasnu, versku, nacionalnu, imovinsku ili polnu pripadnost
- zato što se kroz učenički parlament lakše čuje glas svih grupa i podgrupa u školi bilo da su u pitanju izbeglice, interno raseljena lica, manjinske grupe ili lica sa smetnjama u razvoju

- zato što mladi treba da učestvuju u procesu odlučivanja, jer na taj način jačaju svoje samopouzdanje i postaju odgovorne ličnosti
- zato što će se školske odluke bolje i spremnije realizovati
- zato što se razvija demokratsko društvo i pravednije uređuje školski život
- zato što se tako poboljšava odnos i saradnja između učenika i nastavnika, vaspitača ili stručnog saradnika
- zato što to utiče na njihovu bolju informisanost
- zato što na taj način oni mogu da podstaknu aktivnije učešće roditelja u školskom životu
- zato što sa svojim idejama mogu da pokrenu i realizuju projekte u saradnji sa organima škole
- zato što mogu da pokrenu pitanja značajna za učenike u lokalnoj zajednici

Dobrobiti od osnivanja učeničkih parlamenata

ZA UČENIKE

- ostvarivanje prava garantovanih međunarodnim i nacionalnim dokumentima
- prihvatanje prava i odgovornosti
- uvažavanje ličnosti učenika
- svestrani razvoj učenika
- iskustvo timskog rada
- učenje o različitosti i nediskriminatom ponašanju
- jasna i blagovremena informisanost svih učenika
- mogućnost uticaja na odluke bitne za učenike
- kvalitet saradnje između učenika i nastavnika
- veće zadovoljstvo radom i životom u školi



ZA NASTAVNIKE

- smanjivanje odgovornosti i podela obaveza
 - zadovoljstvo donešenim odlukama, bez prisile
- bolja saradnja i komunikacija sa učenicima
- upoznavanje sa potrebama i željama učenika
- smanjivanje vremena koje se troši na uvođenje reda i discipline u svakodnevnom radu
- lakša adaptacija na promene
 - veće zadovoljstvo radom i životom u školi



ZA RODITELJE

- odgovorna deca koja su svesna svojih mogućnosti i spremnija na bolju komunikaciju
- lakše identifikovanje potreba svih strana
- bolja saradnja i zadovoljstvo školskim procesom
- manji broj konfliktnih situacija koje nastaju usled nezadovoljstva školskim životom između roditelja i dece
- primena naučenih veština (prihvatanje različitog mišljenja, tolerančnost, mogućnost argumentovanog diskutovanja,...) u porodičnom životu kroz obostrano učenje i kontakt
- aktivno uključivanje u školski proces



ZA LOKALNU ZAJEDNICU

- lakše upoznavanje sa potrebama učenika i adekvatno prilagođavanje lokalnih akcija
 - lakša i bolja informisanost o životu u školi
 - bolja raspodela namenskih sredstava
- mogućnost dvosmerne komunikacije radi realizacije zajedničkih ciljeva
- kvalitet rada u školi se poboljšava čime se poboljšava kvalitet života u lokalnoj zajednici

Koje su veštine i znanja bitna za dobrog parlamentarca?

- sposobnost timskog rada
- osobine i sposobnost da se bude vođa
- spremnost na aktivnu participaciju
- korišćenje argumenata i debatovanja
- mogućnost pregovaranja
- mogućnost posredovanja
- prihvatanje tuđih stavova, poštovanje različitosti
- spremnost da se sasluša



A šta ti daje pravo?

Međunarodni i nacionalni dokumenti koji garantuju pravo na udruživanje i učešće u donošenju odluka

Mnoga iskustva su pokazala, da bez obzira na to što su prava garantovana raznim dokumentima, neophodno je mnogo truda i vremena da bi ta prava postala deo ponašanja i stil svakodnevnog života. Da bi se ovo postiglo potrebno je da svaki pojedinac bude upoznat sa svojim pravima, a naročito oni na koje se ta prava odnose i koji imaju mogućnost da ih sprovedu u život.

Konvencija o pravima deteta

Usvojena je na Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija, 20. novembra 1989. godine. Savezna Republika Jugoslavija ju je ratifikovala u decembru 1990, a pošto je državna zajednica Srbije i Crne Gore preuzela obaveze iz svih ratifikovanih međunarodnih ugovora i ona se smatra državom članicom ovog međunarodnog ugovora. Ova Konvencija predstavlja najznačajniji međunarodni ugovor kojim se posebno štite prava deteta i koji je obavezujućeg karaktera.

Član 12.

Dete ima pravo na slobodno izražavanje sopstvenog mišljenja i pravo da se njegovo mišljenje uzme u obzir u svim stvarima i postupcima koji ga se neposredno tiču.

Član 13.

Dete ima pravo da slobodno izražava svoje poglede, da traži, prima i saopštava informacije i ideje svih vrsta i na razne načine, bez obzira na granice.

Član 14.

Država će poštovati pravo deteta na slobodu misli, savesti i veroispovesti i pravo i obavezu roditelja da ih u tome usmeravaju.

Član 15.

Deca imaju pravo na slobodu udruživanja i slobodu mirnog okupljanja.

Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima

Usvojena je od strane Generalne skupštine Ujedinjenih nacija 10. decembra, 1948. godine. Predstavlja najšire prihvaćen dokument iz oblasti ljudskih prava, koji naglašava neotuđivost svakog ljudskog bića.

Član 19.

Svako ima pravo na slobodu mišljenja i izražavanja, što obuhvata i pravo da ne

bude uznemiravan zbog svog mišljenja, kao i pravo da traži, prima i širi obaveštenja i ideje bilo kojim sredstvima i bez obzira na granice.

Član 20.

Svako ima slobodu mirnog okupljanja i udruživanja. Niko se ne može primorati da pripada nekom udruženju.

Konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (Evropska konvencija o ljudskim pravima)

Doneta je u okviru međunarodne organizacije - Saveta Evrope 4. novembra, 1950. godine. Zasniva se na principima Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima i mogu je potpisati samo članice Saveta Evrope. Naša država postala je članica Saveta Evrope aprila, 2003. godine. Marta 2004. godine Srbija i Crna Gora potpisale su Evropsku konvenciju o ljudskim pravima.

Član 10.

Imate pravo da odgovorno kažete i napišete šta mislite kao i da date i primete informacije od drugih ljudi.

Član 11.

Imate pravo da učestvujete u mirnim skupovima i osnivanjima ili pridruživanju udruženjima - uključujući i sindikate.

Ustavna povelja državne zajednice Srbije i Crne Gore i Ustav Republike Srbije garantuju ova prava u odnosu na sve građane, a ne sadrže posebne garancije, niti zabrane u odnosu na decu.

Povelja o ljudskim, manjinskim i građanskim pravima

član 31. garantuje slobodu okupljanja, a član 32. slobodu udruživanja. Svako ima pravo na slobodu udruživanja uključujući i pravo da ne bude član neke organizacije.

Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja (članovi 56, 95 i 98) (“Službeni glasnik RS”, br.62/2003, 64/2003, 58/2004 i 62/2004)

- Učenički parlament može da se organizuje u poslednja dva razreda osnovne škole i u srednjoj školi.
- Učenički parlament se bira svake školske godine i ima svog predsednika.
- Učenički parlament čine po dva izabrana predstavnika svakog odeljenja škole (u umetničkim školama - po tri iz svakog razreda, odnosno godine).
- Učenički parlamenti škola mogu da se udružuju u zajednicu učeničkih parlamenata.

- Učenički parlament razmatra odnos i saradnju učenika i nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika.
- Učenički parlament obaveštava učenike o pitanjima od posebnog značaja za njihovo školovanje.
- Učenički parlament daje mišljenja i predloge stručnim organima, školskom odboru, savetu roditelja i direktoru o:
 - pravilima ponašanja u školi,
 - godišnjem programu rada,
 - školskom razvojnom planu,
 - slobodnim i vannastavnim aktivnostima,
- učešću na sportskim i drugim takmičenjima i organizaciji svih manifestacija učenika u školi i van nje.

Nekoliko praktičnih saveta

- Učenički parlament funkcioniše kroz redovne sastanke i na osnovu unapred ugovorenih pravila.
- Svaki parlament ima plan i program rada ili pravilnik o radu.
- Radi boljeg funkcionisanja parlament može da formira svoje organe (potpredsednik, blagajnik, predsedništvo ili razne operativne / radne grupe koje će se baviti različitim temama).
- U cilju bolje evidencije sastanaka i odluka parlamenta potrebno je voditi zapisnik. U zapisnik se unose podaci o datumu održavanja sastanka, odluka koje su donete, broj prisutnih predstavnika i evidencija odsutnih. Zapisnik vodi zapisničar.
- Formiranje različitih grupa u okviru parlamenta ne iziskuje i nužno imenovanje različitih funkcija (npr. ministra odbrane, zdravlja, ili slično).
- Svaki učenik je podjednako odgovoran za izbor svojih predstavnika.
- Predstavnici parlamenta su dužni da se ponašaju u duhu demokratskih načela i da zastupaju interese svih učenika.
- Nezadovoljstvo radom učeničkog parlamenta učenici mogu iskazati opozivom predstavnika. Predstavnici, takođe imaju mogućnost podnošenja ostavke na svoju funkciju.
- Kvalitet rada učeničkog parlamenta zavisi od adekvatne raspodele posla, fleksibilnosti raspodele s obzirom na konkretni radni zadatak, efikasnost donošenja odluka i adekvatnog vodstva.
- Predsednik učeničkog parlamenta doprineće efikasnosti parlamenta ukoliko je usmeren i na cilj i na predstavnike parlamenta. On delegira odgovornost, podstiče participaciju, saradnju i kreira atmosferu poverenja, grupne pripadnosti i reaguje u situacijama konflikta.
- Učenički parlament čini podjednak broj predstavnika, bez obzira na polnu pripadnost.
- Predstavnici učeničkog parlamenta su u obavezi da blagovremeno obaveštavaju učenike o donetim odlukama, kao i da razgovaraju sa njima o svim pitanjima koja bi mogla biti izneta pred parlament.
- Predstavnici učeničkog parlamenta dužni su da aktivno slušaju jedni druge i da argumentovano iznose svoje stavove.
- Tokom rasprave predstavnici parlamenta ne smeju se međusobno vredati i iskazivati netrpeljivost i mržnju.

Rečnik

Aktivno slušanje - veština slušanja druge osobe s pažnjom i poštovanjem, uz jasno (verbalno i neverbalno) stavljanje do znanja da je slušamo; obuhvata niz tehnika koje pomažu razumevanju osećanja i potreba sagovornika.

Deklaracija - dokument koji nema snagu zakona, već predstavlja moralnu obavezu za članove - potpisnice deklaracije.

Dete (po Konvenciji o pravima deteta) - svako ljudsko biće koje nije navršilo osamnaest godina života, osim ukoliko se u datoj državi punoletstvo ne stiće ranije.

Diskriminacija - svaki oblik uskraćivanja jednakih prava drugima. Sva prava primenjuju se na sva lica bez diskriminacije i bez obzira na rasu, boju kože, pol, jezik, veroispovest, političko ili drugo uverenje, nacionalno, etničko ili socijalno poreklo, imovinsko stanje, onesposobljenost, rođenje ili drugi status.

Donator - pojedinci, međunarodne organizacije ili nacionalne organizacije, koji daju finansijska sredstva za realizaciju nekog cilja ili plana.

Komunikacija - proces razmena poruka (verbalnih i neverbalnih) između najmanje dve osobe, koja se odvija sa određenim ciljem i namerom.

Konflikt - dinamički, interaktivni proces, sukob oprečnih stavova, impulsa, interesa ili težnji.

Konsenzus - način donošenja odluke koji zahteva saglasnost svih učesnika u odlučivanju; nastaje kada svi mogu da kažu da prihvataju odluku mada to nije ono što u potpunosti žele.

Konvencija - sporazum ili dogovor u obliku običajnog prava o modalitetima i normama ponašanja.

Participacija - učešće, odnosno prema Konvenciji o pravima deteta, pravo deteta na slobodno izražavanje sopstvenog mišljenja i pravo da se to mišljenje uzme u obzir u svim stvarima i postupcima koji ga se neposredno tiču.

Potpisivanje međunarodnog ugovora - momentom potpisivanja država iskazuje spremnost da preuzme obaveze iz međunarodnog ugovora.

Pravo - opšta, zagarantovana pravila kojima se uređuju odnosi između ljudi, kao i odnosi ljudi prema zajednici.

Ratifikacija - činom ratifikacije država preuzima na sebe obavezu da preuzme sve potrebne zakonodavne, administrativne i ostale mere za ostvarivanje prava priznatih međunarodnim ugovorom.

Sloboda govora - pravo svakog građana da jasno iznosi svoje misli i shvatanja. Sloboda govora je povezana sa ostalim osnovnim političkim pravima i slobodama građana, ali je njena realna ostvarljivost uslovljena stepenom demokratičnosti nekog društva.

Sloboda misli - pravo svakog građanina da slobodno misli i odabere svoj pogled na svet. Ovo je bitna pretpostavka ostvarivanja dečjih, tj. ljudskih prava.

Ujedinjene nacije - međunarodna organizacija osnovana 1945. godine s ciljem zaštite ljudskih prava, očuvanja mira i rešavanja sukoba među državama. Savezna Republika Jugoslavija primljena je u Ujedinjene nacije krajem 2000. godine.

Ugovor - saglasnost volja između strana ugovornica; važi za strane koje su usaglasile svoju volju oko određenih prava i obaveza.

Ustav - najviši pravni akt neke države, sa većom snagom od zakona. Donosi ga Ustavotvorna skupština. Ustavom se utvrđuje celokupno uređenje države.

Zakon - pisani pravni akt koji donosi zakonodavni organ (u našoj državi, Narodna skupština Srbije i Skupština Srbije i Crne Gore).

Izdavač:
Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (GTZ) GmbH

Napisale i priredile:
Milena Golić
Stanislava Vidović

Ilustracije:
Uroš Begović - član omladinske grupe OPA

Dizajn i priprema:
OMNIBUS, Beograd

Štampa:
DEDRAPLAST, Beograd

Tiraž:
1000

Kontakt:
Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (GTZ) GmbH
Program *Prevenicije konflikta*
Upravljanje konfliktima i jačanje mladih
Župana Vlastimira 6
11000 Beograd
Srbija i Crna Gora
Tel: + 381 (0)11 2 667 256
Fax: + 381 (0)11 2 666 544
E-mail: gtz-psy@Eunet.yu
URL: www.GTZ.de